

Lockdown

Τεχνολογία φόβος και φασισμός στη Βοστώνη

1. Το όσκαρ μεταφορντικής φωτογραφίας

Πιθανότατα ετούτη εδώ να είναι η τρομακτικότερη από όλες τις φωτογραφίες που έχουν κατά καιρούς πλουτίσει την εικονογραφία του δυτικού πολιτισμού.

Θέμα: Η υπόκωφη απειλή πάλλεται κάτω από το όριο των αντιληπτών ήχων.

Υλικά: i. Το ανήξερο πλήθος, που επιδεικνύει την άγνοιά του ασχολούμενο επισταμένως με τα τεκταινόμενα του Μαραθωνίου της Βοστώνης. ii. Τα όργανα της τάξεως ανίκανα να προβλέψουν εκείνο που δεν μπορεί να εξηγηθεί. iii. Διακριτικά στο φόντο οι μηχανές μας, ακαθορίστου ταυτότητας, πάντα έτοιμες να μας βοηθήσουν αν και αυτή τη φορά έκαναν το θαύμα τους μόνο κατόπιν εορτής.

Κορύφωση: Στο κέντρο του κάδρου, λύκοι με προβιές προβάτων караδοκούν πίσω από τις πλάτες των ανυποψίαστων πολιτών, έτοιμοι να σκορπίσουν τον θάνατο. Είναι διαφορετικοί από εμάς - νατοι! αδιαφορούν για τον μαραθώνιο, στρέφουν το βλέμμα τους αλλού. Εμείς, αντίθετα από τους ακούσιους πρωταγωνιστές της φωτό, ξέρουμε ότι οι αδελφοί Τσαρνάεφ αποκλίνουν, ότι είναι διαφορετικοί και θανάσιμα επικίνδυνοι, το ξέρουμε από τα όσα ακολούθησαν. Αλλά οι γύρω τους δεν το ξέρουν. Μια τραγική ειρωνεία της ρουφιανιάς διαπνέει τη σκηνή. Αχ και να μπορούσαμε να προειδοποιήσουμε, να πληροφορήσουμε τον ανήξερο μπάτσο που δίκως την παρέμβασή μας κοιμάται ύπνο βαθύ! Μπορούμε βέβαια να επανορθώσουμε βοηθώντας την αστυνομία, προς το παρόν όμως είμαστε ανίσχυροι. Ξέρουμε δίκως να μπορούμε να πράξουμε. Και μας μένει ο απόλυτος ονειρικός τρόμος της βέβαιης καταστροφής που είμαστε ανίκανοι να αποτρέψουμε, όπως στους εφιάλτες.

Αυτά όσον αφορά τα φαινόμενα. Που λέγονται φαινόμενα ακριβώς γιατί συνήθως απατούν. Ετούτη εδώ η φωτογραφία έχει κοπέι από βίντεο. Άρα, όπως όλοι στις υπερτεχνολογικές κοινωνίες γνωρίζουν καλά, η επιλογή του κάδρου (οι λύκοι στη μέση) και της στιγμής (οι λύκοι κοιτούν αντίθετα από τους υπόλοιπους) δεν έχουν γίνει στην τύχη. Ο ειδικός που έκανε το pause - crop - convert το jpg είναι ο αφανής ήρωας ετούτης της φωτό, το πραγματικό της υποκείμενο και ταυτόχρονα ο σκηνοθέτης του τρόμου μας. Μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι δεν ήταν μόνο ειδικός των multimedia. Ταυτοχρόνως ήταν και ειδικός της δημόσιας τάξης.

2. Η ώρα του ισλαμιστή τρομοκράτη

Ασχολούμαστε με αυτή την φωτογραφία γιατί μας φαίνεται ότι, με τον τρόπο της, μας λέει όλα όσα πρέπει να ξέρουμε (και να νομίζουμε) για τον "ισλαμιστή τρο-

μοκράτη". Το τι ξέρουν και νομίζουν οι περίφημοι "καθημερινοί άνθρωποι" το φαντάζεστε, αν και παρακάτω θα το δούμε καλύτερα. Για την ώρα ας δούμε τι ξέρουν και τι νομίζουν οι (Ελληνες) ειδικοί. Ο Ανδρέας Πανταζόπουλος, καθηγητής του Πάππειου και ειδικός της ιστορίας του πασοκικού λαϊκισμού, ανέλυσε τις πράξεις των αδελφών Τσαρνάεφ ως εξής:

(...) παραστήκαμε μάρτυρες των παρανοϊκών μορφών που μπορεί να λάβει η ριζοσπαστική, εμπόλεμη μορφή του μίσους κατά της Δύσης ως συγκαιρινής απόλυτης αρνησικοσμίας στην διαδικτυακή εποχή παγκοσμίωσης (sic) του κόσμου!

Εξαιρετική η ανάλυση, μόνο που δεν είναι ανάλυση. Αυτό που κρύβεται πίσω από το παντειακής υφής κόλλημα με τις λεκτικές ιδιοκατασκευές είναι μια απλή περιγραφή: Χριστός και Παναγιά! υπάρχουν κάτι παρανοϊκοί τύποι που μισούν όλον τον κόσμο! (γιατί όλος ο κόσμος είναι η Δύση). Και δεν φτάνει που μας μισούν, μετά πάνε και μας βάζουνε μπόμπες! Επίσης μην ξεχνάτε ότι ο "ριζοσπαστισμός" δεν είναι πλέον κάτι που συνέβαινε τον Μάη του '68, αλλά μια επικίνδυνη ιδεοληπτική παρέκκλιση. Α να! Και το ότι όλα αυτά μπορούν και συμβαίνουν "ακόμη και στην εποχή του διαδικτύου", δημιουργεί στον Πανταζόπουλο... απέραντη έκπληξη! Ο Μπένγιαμιν θα μπορούσε εδώ να βάλει τα κλάματα.

Όσο για τον αντιμνημονιακό τύπο, η Ελένη Τσερεζόλε της Αυγής, δεν ασχολήθηκε με τον ψυχικό κόσμο, αλλά με την πολιτική μεθοδολογία των τρομοκρατών. Ψαγμένη καθώς είναι άλλωστε (το "ψαγμένη" με την google έννοια του όρου), προσέφυγε κατευθείαν στους ειδικούς του ζητήματος και συγκεκριμένα στον θεωρητικό της ισλαμικής τρομοκρατίας, Αμπού Μουσάμπ Αλ Σούρι. Παρότι το σχετικό πόνημα που συνέγραψε ο Αλ Σούρι "στις φυλακές του Λιβάνου" εκτείνεται σε 1200 σελίδες (αργά κυλά ο χρόνος στις φυλακές του Λιβάνου), φαίνεται πως το ρεζουμέ είναι θεαματικά απλό:

Ο Αλ Σούρι παρατηρεί ότι η περίοδος των τρομοκρατικών ενεργειών μεγάλης εμβέλειας έχει παρέλθει. Οι νέες γενιές τρομοκράτες πρέπει να αποφασίζουν και να δρουν μόνοι τους. Και για αυτόν τον σκοπό θεωρητικοποιείται η τέχνη της απόκρυψης.²

Α, η τέχνη της απόκρυψης! Οι ισλαμιστές τρομοκράτες κόβουν τα μούσια τους, κρύβουν το κοράνι και τις μπόμπες σε σακίδιο Eastpack, κοτσάρουν gay ban και μαγιάκι αρχίζουν να ψάχνονται στις παραλίες ως τελειωμένοι ετεροκανονικοί γυμναστηριάκηδες. Οπωσδήποτε, ο πειρασμός να αποδεχθούμε το σενάριο είναι ισχυρός, κυρίως γιατί αφήνει χώρο ώστε να υπάρξει κάτι ακόμη χειρότερο από τελειωμένο ετεροκανονικό γυμναστηριάκια. Αλλά δεν πρέπει να αφήνουμε τους πειρασμούς να τραβάνε το βλέμμα μας από την πραγματική δύναμη του τσερεζολικού θεωρήματος - από το σημείο δηλαδή όπου "οι νέες γενιές τρομοκράτες αποφασίζουν και δρουν μόνοι τους".

Οι μεγάλες ιδέες είναι κατά κανόνα δύσπεπτες, οπότε ας δώσουμε εδώ λίγο χρόνο. Πρόκειται για μια εξαιρετικά διαδεδομένη σύγχρονη αντίληψη, όχι μόνο για την τρομοκρατία, αλλά και για την πολιτική οργάνωση. Πράγματι, η "νέας γενιάς ισλαμική τρομοκρατική οργάνωση" είναι μεν μια οργάνωση, αλλά εκεί ο καθένας κάνει ό,τι του κατέβει. Το πιάσατε; Μια οργάνωση της οποίας οι ενέργειες αποφασίζονται αποκλειστικά μέσα στο κεφάλι του καθενός. Και αυτός ο καθένας είναι... απλά οποιοσδήποτε, όποιος είπε από μέσα του ότι γουστάρει να είναι στην οργάνωση. Φυσικά δεν φταίει η Ελένη Τσερεζόλε αν ο στρεβλός μας εγκέφαλος δεν μπορεί να καταλάβει την νέα εποχή στα πλαίσια της οποίας προφανώς και γίνεται να υπάρχουν τρομοκρατικές επιθέσεις δίκως να καθοδηγούνται από κάποιο κέντρο αποφάσεων. Προφανώς και γίνεται να υπάρχουν οργανώσεις δίκως οργάνωση. Το γεγονός αποδεικνύεται αδιάσειστα μέσω των διαφόρων "οργανώσεων" του facebook.

Το γενικό δίδαγμα που έχουμε να αποκομίσουμε από όλα αυτά είναι απλό και παλιό, συγκεκριμένα ότι οι δυτικές κοινωνίες έχουν παραδοθεί στον φετιχισμό τους τόσο πολύ, που είναι έτοιμες να πιστέψουν στην κυριολεξία τα πάντα. Ο κατάλογος

από τον οποίο διαλέγουν από την άλλη, διόλου δεν περιλαμβάνει “τα πάντα”· περιλαμβάνει μόνο ό,τι λέει το κράτος. Για εμάς, ετούτη εδώ δεν είναι καμιά καινούρια ανακάλυψη. Ακριβώς δυο χρόνια πριν, τα κομάντα του αμερικανικού στρατού είχαν εξοντώσει τον Μπιν Λάντεν κι εμείς θαυμάζαμε το επίκαιρο των επιλογών τους. “Το ξόανο [ο Μπιν] και η οργάνωσή του τα ‘χαν φάει τα ψωμιά τους”, λέγαμε. Γιατί “στο εσωτερικό των “δυτικών δημοκρατιών”, το ιδεολόγημα της “ισλαμικής τρομοκρατίας” έχει μετατραπεί πλέον σε κάτι που χωράει τους πάντες και τα πάντα. Τα πλήθη δεν χρειάζονται πλέον μπαμπούλα για να εστιάζουν τις μανίες και τις καταθλίψεις τους, έχουν επιτυχημένα εκπαιδευτεί να εστιάζουν όποτε χρειάζεται στις γενικές κατηγορίες των “επικίνδυνων σκουρόχρωμων” που υποδεικνύονται από το μεγάλο κρατικό δάχτυλο”.³

Φαίνεται πως το μεγάλο κρατικό δάχτυλο απασχόλησε σοβαρά και την Ελένη Τσερεζόλε που έκλεινε το άρθρο της παραδίδοντας πολύτιμη τροφή για σκέψη στους αναγνώστες της: “Φαινομενικά τα δύο αδέρφια ήσαν απόλυτα ενταγμένα στην αμερικανική κοινωνία. Οι έρευνες θα δείξουν αν αυτή η ένταξη ήταν πραγματική ή μέρος μιας βαθύτερης στρατηγικής...”⁴

Α, οι “έρευνες”, που τελικά μας έδειξαν την αλήθεια! Και πίσω από τις έρευνες, οι ερευνητές: Στρατιές κρατικών χαφιέδων, πληροφορικών και ειδικών των μμε τρία σε ένα, που τσεκάρισαν, σιλάρισαν και κροπάρισαν, που τιτίβισαν, που εντόπισαν και που εξήγησαν. Και που τελικά μας παρέδωσαν, όχι μόνο μια πειστική αφήγηση (εύκολο αφού όλοι είναι έτοιμοι να πιστέψουν τα πάντα), αλλά και μια *πρακτική αντιμετώπιση των επιθέσεων της Βοστώνης σε ένα εύχρηστο βολικό πακέτο*. Καλά θα κάνουμε να κοιτάξουμε τις ιστορίες τους από πιο κοντά. Γιατί εκεί δεν θα βρούμε μόνο την “αλήθεια” για την ισλαμική τρομοκρατία, αλλά θα αποκτήσουμε και μια πολύτιμη εκ των προτέρων εξοικείωση με τον σημερινό φασισμό. Από την πρόσοψη του οποίου, όπως λέμε συχνά, η σβάστικα απουσιάζει.

3. Η ώρα του κράτους I: Viral μπάτσοι και η πολιτική του φόβου

Τελικά, αφού δεν υπήρξε κανείς αρκετά διορατικός για να ειδοποιήσει τις αρχές, οι βόμβες εξερράγησαν. Οι κρατικές αντιδράσεις ξεκίνησαν αμέσως μετά, ακολουθώντας μια υπολογισμένη πορεία προς την κορύφωση. Φυσικά πρώτα αρχίζουν να καλπάζουν οι ιδέες. Μια σχετικά λογική παραλλαγή της ασφαλιστικής παράνοιας που κατέλαβε ολόκληρες τις ΗΠΑ μπορεί να βρεθεί στο λόγο του Λ.Ζ. Γκράντερσον, “βραβευμένου δημοσιογράφου του CNN”:

Νιώθουμε [την τρομοκρατία] κάθε φορά που βγάζουμε τα παπούτσια μας στο αεροδρόμιο, μας ψάχνει ένας φύλακας, πετάει την οδοντόκρεμά μας επειδή είναι πάνω από το επιτρεπτό βάρος (...)

Παρόλους τους νόμους, τα τρισεκατομμύρια που δαπανήθηκαν, τους πολιτικούς διαλόγους και τις μεγαλοστομίες, το καλύτερο που μπορέσαμε να κάνουμε είναι απλώς τη χώρα μας λίγο ασφαλέστερη, γιατί ασφαλής δεν θα είναι ποτέ ξανά.⁵

Ετούτο εδώ είναι μια μορφή προπαγανδιστικού λόγου απολύτως ιδανική για τους καιρούς των νέων εθνικών προσπαθειών. Είναι μια παραλλαγή του κατά Τσώρτσιλ “έχω να προσφέρω μοναχά αίμα δάκρυα κι ιδρώτα”, φτιαγμένη για τους καιρούς μετά τον κληρωτό στρατό. Και όντως, μπορεί η έννοια του αέναου αγώνα να παραμένει (περισσότερο ως αέναη ταλαιπωρία), κατά τα άλλα όμως, εδώ δεν απαιτούνται ήρωες να δώσουν το αίμα τους, δάκρυα να κυθούν και ατέλειωτος μόχθος για λογαριασμό του κράτους, sorry, του έθνους. Το μόνο που απαιτείται από “τους πολίτες”, το μοναδικό εκμεταλλεύσιμο συστατικό τους, είναι ο φόβος τους. Και το μόνο που έχουν να λαβαίνουν είναι ακόμη περισσότερος φόβος.

Και πόσο έλαβαν, φόβο κλώσησαν, φόβο σκόρπισαν. Το βασικό ζητούμενο των κρατικών ενεργειών στη Βοστώνη δεν ήταν η “ανεύρεση των τρομοκρατών” αλλά η *πρόκληση και η στρατηγική διαχείριση του μαζικού φόβου*. Η πρώτη κίνηση της αστυνομίας της Βοστώνης ήταν να στήσει έναν λογαριασμό twitter (@Boston_Police) απ’ όπου εξέπεμπε “την πορεία των ερευνών” με σύντομα μπατσικά τιτίβισματα. Στις τέσσερις μέρες που ακολούθησαν τις επιθέσεις, αυτός ο λογαριασμός απέκτησε 200.000 ακόλουθους. Η Yael Bar - Tur, “αστυνομικός σύμβουλος από τη Νέα Υόρκη” ξετρελλάθηκε με ετούτη την πρωτοποριακή κίνηση. “Η αστυνομία της Βοστώνης, αντί να αποξενώνεται από τον πολίτη, όπως το αντίστοιχο τμήμα της Νέας Υόρκης, επιλέγει την προσέγγιση (...) μπορεί [τα όσα έγιναν στη Βοστώνη] να είναι αρκετά για την ανάδυση ενός νέου μοντέλου ανθρωποκυνηγητού”.⁶

Οι οπαδοί του τεχνολογικού ντετερμινισμού έχουν βαλθεί να μας πείσουν ότι η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ή τα περίφημα τριψήφια τηλέφωνα αντι-

μετώπισης της τρομοκρατίας αλλά ελληνικά, είναι μέθοδος προσέλευσης του λαού στη ρουφιανιά. Μπορεί να είναι κι έτσι· κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει τον παράγοντα που λέγεται “ο τυχαίος μαλάκας” από το ιστορικό γίνεσθαι. Είναι εξάλλου γεγονός ότι οι μπάτσοι δεν παρέλειψαν να μας πρήξουν με τις τεχνολογικές ικανότητες επεξεργασίας εικόνας και αναγνώρισης προσώπων και τους άοκνους εργάτες - χαφιέδες του FBI που βάζουν όλα αυτά τα υπέροχα μαραφέτια στην υπηρεσία της ασφάλειάς μας.⁷

Από την άλλη όμως, είναι γεγονός ότι η “αστυνομικός σύμβουλος από τη Νέα Υόρκη” δεν νοιάζεται και πολύ για την λαϊκή ρουφιανιά. Εκείνο που την καίει είναι η σχέση μεταξύ αστυνομίας και πολιτών. Όσο για το τι σόι σχέση είναι αυτή, τα ακατάπαυστα μηνύματα της αστυνομίας της Βοστώνης ελήφθησαν και καταγράφησαν από 200.000 άτομα (με όλη τη σημασία της λέξης) που προφανώς έσπευσαν να τα αναμεταδώσουν σε άλλα άτομα με την απλή μέθοδο του copy paste (αυτό που οι σακαταμένοι αποκαλούν retweet).

Για την viral φάση των media⁸ έχουμε ξαναμιλήσει. Αν μας προσέξατε τότε, δεν θα εκπλαγείτε αν υποστηρίξουμε ότι, αντίθετα με τη μυθολογία των “μέσων κοινωνικής δικτύωσης”, εδώ ο περίφημος “αμφίδρομος χαρακτήρας” ξεχάστηκε. Ότι εκείνο που εκπέμφθηκε και αναπαράχθηκε με τη σιδερένια πειθαρχία που επιβάλλει το τελευταίο post ήταν η αλήθεια της δημόσιας τάξης. Είναι βέβαια γεγονός πως αυτή η “αλήθεια” δεν ήταν παρά άπειρα θραύσματα λέξεων. Παρόλ’ αυτά, η ανοησία της δεν πρέπει να μας αποπροσανατολίζει· η ουσία αυτής της αλήθειας δεν βρίσκεται στις μεμονωμένες στιγμές της, αλλά στο γενικό πολιτικό της αποτέλεσμα. Ο Γκυ Ντεμπόρ μάς έμαθε ότι, όσον αφορά την τρομοκρατία, η κρατική εκδοχή για τα πράγματα “δεν είναι ανάγκη να είναι πιστευτή. Αρκεί να είναι η μόνη στο προσκήνιο. Κι έπειτα να ξεχαστεί - σαν ένα κακό βιβλίο”.⁹ Η νέα εφεύρεση του viral φόβου διαφέρει. Εδώ, κατ’ αρχήν τουλάχιστον, δεν υπάρχει κάποια “εκδοχή”· μόνο κρατικές εντολές ορθής σκέψης που πάνε κι έρχονται από μηχανή σε μηχανή. Και το “κακό βιβλίο” αντικαθίσταται από το ηλεκτρονικό τιτίβισμα των διανοητικά σακατεμένων. Το αποτέλεσμα ήταν μια διαδικασία πλατιά, σχεδόν αυτόματη και βαθιά πολιτική, το ζητούμενο της οποίας ήταν πολύ πιο φιλόδοξο από την κατάδοση των αδελφών Τσαρνάεφ. Συγκεκριμένα: *το ζητούμενο ήταν η εσκεμμένη δημιουργία και διάδοση μαζικού φόβου με viral μεθόδους*.

Δείτε το: Τις πρώτες ώρες μετά την επίθεση, ο πρόεδρος Ομπάμα αρνήθηκε να πει τη λέξη “τρομοκρατία” και δέχτηκε σκληρή κριτική για την ολιγωρία του. Είναι όμως λάθος να κατηγορούνται αυτός και οι σύμβουλοί του για αντιρατσιστική προοδευτικότητα. Εκείνο που συνέβη στην πραγματικότητα ήταν ότι οι προεδρικοί σύμβουλοι της δημόσιας τάξης αρνήθηκαν εσκεμμένα να πουν με λόγια εκείνο που όλοι ήδη υπέθεταν. Προτίμησαν να αφήσουν την λέξη “τρομοκρατία” να αιωρείται, να περνάει ανεύθυνα από εκατομμύρια μυαλά, στόματα και οθόνες, μαζί φυσικά με τις μπατσικές εντολές ορθής σκέψης μέσω twitter. Η τελική κρατική εκδοχή, όταν τελικά μας έκανε τη χάρη να εμφανιστεί, έγινε αποδεκτή απ’ όλους, όχι ως “εκδοχή”, αλλά ως *λυτρωτική επικύρωση των υποψιών τους*. Και μαζί ως *λυτρωτική ολοκλήρωση της πολιτικής στράτευσης του φόβου τους στους σκοπούς του κράτους*. Το ξαναλέμε: εδώ δεν έχουμε να κάνουμε με “εξικνίαση εγκλήματος”, αλλά με *πολιτική της δημόσιας τάξης*.

Όσον αφορά το πρακτικό του πράγματος, τελικά οι “τρομοκράτες” δεν εντοπίστηκαν χάρη στις ρουφιανικές προσπάθειες της ηλεκτρονικής “συλλογικής νόησης”, που έγινε ηλίθια εξαιτίας του ειδικού τρόπου με τον οποίο έγινε συλλογική (ο Μαρξ αυτό δεν το περίμενε). Το μόνο που κατόρθωσαν οι φετιχιστές του πυριτίου ήταν να στοχοποιήσουν έναν άσχετο άνθρωπο και ίσως να τον οδηγήσουν στην αυτοκτονία.¹⁰ Κατά τα άλλα, η ταυτότητα των “τρομοκρατών” (και ίσως εδώ να διαφωνεί λίγο η κυρία Τσερεζόλε), προσδιορίστηκε κατά τα γνωστά: έπειτα από πολιτικές διαπραγματεύσεις μεταξύ μπάτσων και μυστικών υπηρεσιών γύρω από το μεγάλο και επίσης πολιτικό ζήτημα “σε ποιον συμφέρει να τα φορτώσουμε”. Ας σημειωθεί ότι κατά τα φαινόμενα οι σχετικές διαπραγματεύσεις συνεχίζονταν για τα καλά ακόμη και μέσα στον Μάη.¹¹

Όσο για την δημιουργία viral φόβου, αυτή υπήρξε τόσο επιτυχημένη που κάποια στιγμή οι ανοιχτόμυαλοι βοστωνέζοι μπάτσοι “χρειάστηκε να προτρέψουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να στρέψουν αλλού το βλέμμα τους και να ζητήσουν από το κοινό να μην δημοσιοποιεί λεπτομέρειες ή επιχειρήσεις στις οποίες ήταν μάρτυρες ή είχαν βρει στο διαδίκτυο (...) Κάτι τέτοιο είναι καινοφανές”.¹²

Όντως, υπάρχουν στιγμές κατά τις οποίες η βλακεία συσσωρεύεται τόσο πολύ που ούτε το κράτος δεν μπορεί να την φέρει βόλτα. Στα παρακάτω πάντως, το θέμα μας θα είναι λιγότερο η ποσότητα της βλακείας και περισσότερο η διαχείρισή της.

4. Η ώρα του κράτους II: Η διαχείριση του φόβου

Ο σωτήρας είναι μαύρος. Ο σωσμένος είναι λευκός. Ο φαφούτης φράχτης προδίδει εργατογειτονιά. Απειλή δεν υπάρχει, το όπλο είναι ακόμη στη θήκη του. Κι όμως, η αναμαλλιασμένη κεφαλή του σωσμένου, η κενή ένταση στο πρόσωπο, η ξυπολισιά του, το παιδί στην αγκαλιά, δίνουν στη φωτογραφία τον αέρα του απολύτως επείγοντος. Κυνηγημένος από τον Γκοτζίλα της ισλαμικής τρομοκρατίας, υπό το βάρος της ανισόροπης διανοητικής κατάστασης που γεννάει ο ανεξέλεγκτος πανικός, ο “πολίτης” παρόλ’ αυτά έχει κάτι τελευταίο να προσφέρει στο κράτος του. Τον φόβο του, την ανερμύτιστη συμπεριφορά του. Είναι πολύτιμος στη μηδαμινότητά του, γιατί είναι έτοιμος να δεχθεί τα πάντα: όλες τις αλήθειες, όλα τα ψέματα - και τελικά όλες τις εντολές.

Οι κρατικές εντολές, η διάδοσή τους και η πειθήνια εκτέλεσή τους ήταν το επίδικο αντικείμενο της διαχείρισης των βομβιστικών επιθέσεων της Βοστώνης. Είδαμε παραπάνω ότι τα τιτίβισματα του Boston PD που ξεπηδούσαν απροειδοποίητα σε 200.000 desktop ήταν εντολές που αφορούσαν τον τρόπο σκέψης. Υπήρξαν όμως και εντολές πολύ πιο απτές και πολύ σκληρότερα επιβαλλόμενες: εντολές που αφορούσαν τον “υλικό κόσμο”.

Στις 17 του Απριλίου και ενώ η θύελλα του viral φόβου βρισκόταν σε πλήρη εξέλιξη, τα αμερικανικά μέσα ενημέρωσης υποστήριξαν ότι “υπόπτος τρομοκράτης” είχε συλληφθεί και μεταφερόταν στο ομοσπονδιακό δικαστήριο της Βοστώνης. Αμέσως η περιοχή γύρω από το δικαστήριο γέμισε δημοσιογράφους και περιεργούς. Τα υπόλοιπα από τον τύπο: “Λίγο αργότερα οι αρχές εκκένωσαν το ομοσπονδιακό δικαστήριο, απομακρύνοντας σε απόσταση 100 μέτρων τους πάντες. Επτόπου κατέφθασαν οχήματα και σκύλοι εκπαιδευμένοι στην ανίχνευση εκρηκτικών. Έπειτα από μία ώρα επετράπη στους εργαζόμενους να επιστρέψουν στο κτίριο (...)”.¹³

Το κράτος φυσικά και γνωρίζει ότι η είδηση περί σύλληψης του “υπόπτου” είναι ψεύτικη. Φυσικά και γνωρίζει ότι εκρηκτικά δεν υπάρχουν. Κι όμως, στις 17 του Απριλίου η ρουτίνα ακολουθήθηκε απαρέγκλιτα. Εκκένωση. Έρευνα. Εκπαιδευμένα σκυλιά, μεταφορικά και κυριολεκτικά. Σαν εξαρτημένα ανακλαστικά να δουλεύουν εδώ, σαν μια αλγοριθμική ακολουθία κινήσεων δίχως περιεχόμενο που εφαρμόζεται δίχως εξαιρέσεις στο άκουσμα μιας συγκεκριμένης λέξης κλειδί. Αυτή η αυτοματοποίηση του ελέγχου είναι εξηγήσιμη. Γιατί στις επιχειρήσεις δημόσιας τάξης της Βοστώνης, η εκκένωση και ο κρατικός έλεγχος του μητροπολιτικού πεδίου δεν ήταν τα μέσα για κάποιο στόχο: ήταν ο στόχος καθεαυτός.

Στην τελευταία του επίσκεψη στην Αθήνα, ένας σύντροφός μας θύμισε ότι η Νεοϋρκέζικη λαϊκή αντίδραση μπροστά στις επιθέσεις στους διδύμους πύργους τον Σεπτέμβριο του 2001 υπήρξε χαρακτηριστικά εξωστρεφής. “Κόσμος πολύς συγκεντρωνόταν στις γωνίες, όλοι συζητούσαν μεταξύ τους”.¹⁴ Στις 11 Σεπτεμβρίου του 2001, το κράτος είχε αφήσει την “λαϊκή οργή” να θραφεί και να εκδηλωθεί, μεταξύ άλλων και σε εκατοντάδες ρατσιστικά επεισόδια που εξελίσσονταν τους επόμενους μήνες. Από τότε όμως πολύ νερό έχει κυλήσει στ’ αυλάκι. Η αντιμετώπιση των επιθέσεων της Βοστώνης έγινε με την τελευταία λέξη της μπατασικής τεχνολογίας εν έτει 2013: και ήταν εξαιρετικά διαφορετική. Πράγματι, καθώς το πείραμα διάδοσης και διαχείρισης του φόβου που είδαμε στα παραπάνω εξελισσόταν επιτυχημένα, καθώς οι πολιτικές του εφαρμόζονταν γίνονταν όλο και πιο δελεαστικές, οι δεκάδες κρατικές υπηρεσίες που ασχολήθηκαν με την “αντιμετώπιση της επίθεσης” έστρεψαν τις προσπάθειές τους προς ένα σχέδιο τεράστιας φιλοδοξίας που

προέβλεπε τον αποκλεισμό και τον στρατιωτικό έλεγχο μιας ολόκληρης μητροπολιτικής περιοχής.

Και όντως, η αναΐτια εκκένωση του ομοσπονδιακού δικαστηρίου, δεν ήταν παρά μια μικρή δοκιμή των όσων ακολούθησαν. Το βράδυ της επομένης, Πέμπτη 18 του Απριλίου, οι “υπόπτοι τρομοκράτες” εντοπίστηκαν κάπου στα προάστια της Βοστώνης. Ο ένας σκοτώθηκε επί τόπου, ο άλλος ξέφυγε. Από εκεί και πέρα η εμπέδωση των κρατικών εντολών απογειώθηκε στη στρατόσφαιρα. Ο κυβερνήτης της πολιτείας της Μασαχουσέτης πρόσταξε όλους τους κατοίκους της Βοστώνης, του Watertown και άλλων κοντινών κοινοτήτων να “καλυφθούν επί τόπου” (shelter in place). Αυτή η στρατιωτικής διατύπωσης εντολή σήμαινε ότι “οι πολίτες” έπρεπε να μείνουν στα σπίτια τους, να κρατιούνται μακριά από τα παράθυρα, να μην χρησιμοποιούν τα κινητά ώστε να αποφευχθεί η τυχαία ενεργοποίηση εγκαταλελειμμένων εκρηκτικών μηχανισμών και να ανοίγουν τις πόρτες τους “μόνο σε αστυνομικούς που επιδεικνύουν τα κατάλληλα πιστοποιητικά”. Η εντολή αφορούσε συνολικά ένα εκατομμύριο ανθρώπους και τα αποτελέσματα ήταν ότι πιο θαυματικό μας έχουν προσφέρει μέχρι στιγμής οι σύγχρονες θεωρίες της δημόσιας τάξης. Την Παρασκευή 19 του Απριλίου,

τόσο οι δημόσιες υπηρεσίες, όσο και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις έμειναν κλειστές, ενώ αυτοκίνητα της αστυνομίας σβούριζαν στους δρόμους κατευθυνόμενα στις μυστηριώδεις αποστολές τους. Τα παιχνίδια των Red Sox και των Bruins αναβλήθηκαν, το ίδιο και η παράσταση του τσίρκου Big Apple. Ο εθνικός σιδηρόδρομος διέκοψε τη λειτουργία του από τη Βοστώνη έως το Πρόβιντς, το ίδιο και το MBTA, το δημόσιο δίκτυο μεταφορών της περιοχής της Βοστώνης. Ολόκληρη η περιοχή πάγωσε.¹⁵

Στην πραγματικότητα η εκκένωση της περιοχής δεν ήταν τελείως άδεια. Στη θέση των “πολιτών” αναπτύχθηκε ένας “πραγματικός στρατός 9.000 αστυνομικών”. Αυτοί σκόρπισαν και ξεκίνησαν να κτενίζουν την περιοχή πόρτα πόρτα, καβάλα σε τεωρακισμένα οχήματα και παίρνοντας πόζες για τα μμε τα οποία, παρά την απαγόρευση, περιέργως βρίσκονταν επί τόπου για να απαθανάτισουν τις σκηνές. Μπήκαν σε όποιο σπίτι γούσταραν, βγάζοντας έξω τους κατοίκους του, αγριοκοίταξαν και γκάριξαν όσο τραβούσε η ψυχή τους.

Τελικά, στις 6 μμ της Παρασκευής η αστυνομία έδωσε συνέντευξη τύπου για να παραδεχθεί ότι όλη αυτή η κινητοποίηση είχε αποτύχει να εντοπίσει τον εναπομείναντα μικρό αδελφό Τσαρνάεφ. Μία ώρα μετά, κάποιος βρήκε τον Τσαρνάεφ κρυμμένο μέσα στη βάρκα που είχε στον κήπο του και πήρε τους μπάτσους τηλεφώνω. Ακολούθησε ολονύκτιο τηλεοπτικό show με θερμικές κάμερες, ελικόπτερα να υπερίπτανται, διαφανείς βάρκες με τρομοκράτες και κουκουλωμένους μπάτσους οπλισμένους με assault rifles να φωνάζουν ακατάληπτα. Ο Τσαρνάεφ τιμουδιά. Ήταν ήδη σχεδόν θανάσιμα πληγωμένος, πεσμένος μέσα στη βάρκα - σουρωτήρι. Απ’ όπου τελικά τον ψάρεψαν μόλις βαρέθηκαν κι οι ίδιοι να παίζουν τους μπάτσους του κυβερνοχώρου, τους μπάτσους στον κυβερνοχώρο ή ότι τέλος πάντων ήταν αυτό που έπαιζαν.

Φυσικά δεν θα μείνουμε εδώ. Σήμερα, όπως πάντα, το να μένει κανείς στα φαινόμενα είναι το λειτουργικό ισοδύναμο της πιο βαθιάς τύφλας.

5. Οι ανθρωπιστικές επιστήμες στον 21ο αιώνα

Το 1937, δύο μόλις χρόνια πριν από την κήρυξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ο John Maynard Keynes έγραφε ένα βαρυσήματο άρθρο. Το θέμα ήταν όπως πάντα η οικονομία, αλλά η φιλοσοφία δεν ήταν ποτέ μακριά από τη σκέψη του:

Για να εξηγηθώ καλύτερα, όταν μιλάω για “αβέβαιη γνώση”, δεν σκοπεύω απλά να διαχωρίσω εκείνο που είναι ήδη γνωστό από εκείνο που είναι απλά πιθανό. Το παιχνίδι της ρουλέτας, με αυτή την έννοια, δεν διέπεται από κάποιου είδους αβεβαιότητα (...) Η έννοια με την οποία χρησιμοποιώ τον όρο [αβέβαιη γνώση] είναι εκείνη με την οποία θα λέγαμε ότι είναι “αβέβαιος” ένας πόλεμος στην Ευρώπη, “αβέβαιη” η τιμή του χαλκού και το ύψος των επιτοκίων σε είκοσι χρόνια, “αβέβαιη” η επιτυχία μιας νέας εφεύρεσης, “αβέβαιη” η θέση των ιδιωτών κατόχων πλούτου στο κοινωνικό σύστημα το έτος 1970. Για τέτοια ζητήματα, δεν υπάρχει επιστημονική βάση επί της οποίας να είναι δυνατόν να διαμορφώσουμε οποιαδήποτε υπολογίσιμη πιθανότητα. Απλά δεν γνωρίζουμε.¹⁶

Ο Keynes ήταν ένας διόλου ηλίθιος άνθρωπος που μιλούσε για λογαριασμό μιας κοινωνικής τάξης. Αυτή η κοινωνική τάξη είναι το πρώτο πληθυντικό που χρησιμοποιεί. “Εμείς”, που δεν γνωρίζουμε αν θα γίνει “πόλεμος στην Ευρώπη” σε δυο χρόνια, ποιο θα είναι το ύψος των επιτοκίων σε είκοσι χρόνια και κυρίως ποια θα είναι η κοινωνική μας θέση σε 35 χρόνια, δεν είμαστε βέβαιοι “η ανθρωπότητα”, αλλά η άρχουσα τάξη, οι “ιδιώτες κάτοχοι πλούτου”.

Αβεβαιότητα είχε καταλάβει την άρχουσα τάξη πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Και μπροστά σε τέτοια αβεβαιότητα, ο πιστός υπηρέτης Keynes ανακάλυπτε

και προειδοποιούσε για τα όρια της επιστήμης, δηλαδή για τα όρια της υποταγμένης στα αφεντικά γνώσης, του μοναδικού τρόπου με τον οποίο η άρχουσα τάξη μπορούσε να αλληλεπιδράσει με τον φυσικό κόσμο. Κλαυθμός και οδυρμός εδώ: Υπάρχουν όρια στις επιστήμες μας και μαζί υπάρχουν πράγματα που εμείς, οι αφέντες του κόσμου, “απλά δεν γνωρίζουμε”.

Το γεγονός ότι όλες οι αβεβαιότητες και όλα τα όρια της επιστήμης “μας” προέρχονται από το κοινωνικό πεδίο, έχει βέβαια βαρύνουσα σημασία. Αβέβαιο το κατά πόσο θα γίνει πόλεμος και ακόμη πιο αβέβαιο το τι θα γίνει αν γίνει πόλεμος. Αβέβαιες οι διακυμάνσεις της παραγωγής και της κατανάλωσης. Και τελικά απολύτως και ανατριχιαστικά αβέβαιη η τελική έκβαση του ταξικού πολέμου.

Όπως γνωρίζουμε βέβαια (μπροστά στις παπαριές των αφεντικών, η ιστορία είναι ακριβής επιστήμη), η άρχουσα τάξη της εποχής του Keynes ξεπέρασε τις αβεβαιότητες της στην πράξη. Σχεδίασε, ή αναγκάστηκε να σχεδιάσει τις τακτικές και τις “στρατηγικές” της, πάνω στη φωτιά της μάχης με τον απρόβλεπτο εχθρό της. Γιατί η πραγματική πηγή της αβεβαιότητας και της ανησυχίας, η πηγή του κόσμου θρήνου του Keynes ήταν το προλεταριάτο. Ο αντίπαλος που πάντα κατορθώνει να στήσει για “εμάς” ένα απρόβλεπτο παιχνίδι, ακριβώς γιατί “απλά δεν γνωρίζουμε” (και -ω συμφορά!- δεν μπορούμε να γνωρίσουμε) τους κανόνες με τους οποίους αυτό το παιχνίδι διεξάγεται.

Στα χρόνια που ακολούθησαν το άρθρο του Keynes, τα αφεντικά του κόσμου νίκησαν προσωρινά τον εχθρό τους. Το γνωσιακό όριο που τους είχε θέσει ο Keynes δεν ξεπεράστηκε, παρόλ' αυτά η νίκη τους προσέφερε στα αφεντικά μας μια πολυτέλεια: μπορούσαν να παριστάνουν ότι η επιστήμη τους είναι σίγουρη γνώση. Εννόησαν την σταθερότητα που ακολούθησε τη νίκη τους, σαν το αποτέλεσμα επιστημονικά σίγουρων προβλέψεων. Και (τραγική ειρωνεία εδώ: χρησιμοποιώντας ακριβώς τις ιδέες του Keynes) έφτιαξαν έναν κόσμο όπου τα πάντα υποτίθεται πως μπορούσαν να προβλεφθούν. Το πεδίο των “κοινωνικών επιστημών” που άνθισε μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, ήταν ένα τέτοιο σύστημα καθορισμού των κοινωνικών αιτιών και αποτελεσμάτων, ένας ντετερμινισμός που παρίστανε ότι μπορούσε να προβλέψει τα πάντα. Και κατέρρευσε με πάταγο στα τέλη της δεκαετίας του '60, όταν αποδείχθηκε ξανά ότι δεν μπορούσε να προβλέψει, να εξηγήσει, αλλά κυρίως να αντιμετωπίσει την ταξική πάλη.

Έκτοτε όμως, έχουν περάσει δεκαετίες. Η εξέγερση της δεκαετίας του '60 ηττήθηκε στρατιωτικά, αλλά κυρίως ιδεολογικά. Οι “ανθρωπιστικές επιστήμες” της κείναιανής περιόδου ουδέποτε ξεπέρασαν την κατάρρευση των '60's. Ο τελευταίος πραγματικά ζωντανός σχετικός κλάδος που απομένει στα αφεντικά είναι η θεωρία και οι πρακτικές της δημόσιας τάξης. Η κατά Keynes αδυναμία μας να “γνωρίζουμε” έχει μετονομαστεί σε “ανομία”.¹⁷ Είναι τα εργαλεία ετούτων των έσχατων ανθρωπιστικών επιστημών που είδαμε σε πλήρη ανάπτυξη στη Βοστώνη.

6. Ο στρατιωτικοποιημένος χώρος και πώς κατασκευάζεται

Σε πλήρη θέα βρίσκεται η σκηνή του εγκλήματος στη Βοστώνη. Η ρουφιάνικη τραγική ειρωνεία που εντοπίσαμε στην πρώτη φωτό έχει εξαφανιστεί. Μαζί της έχει εξαφανιστεί ο ονειρικός τρόμος. Μια τιμεντένια σιγουριά διαπνέει την φωτογραφία. Πρώτα γιατί το ανθρώπινο στοιχείο, οι πανικόβλητοι άρτι βομβισθέντες μαραθωνοδρόμοι έχουν εξαφανιστεί, έχουν αποκλειστεί πίσω από τις κίτρινες κορδέλες που γράφουν “Crime Scene do not cross”. Έπειτα και βασικά όμως, γιατί εδώ ο ίδιος ο χώρος έχει αποστειρωθεί, έχει κοπεί σε κομμάτια με μπατσικές γραμμές και έχει παραδοθεί στη μελέτη του ειδικού (κουστουμί). Ο χώρος που δημιουργήσε η δημόσια τάξη στην σκηνή του εκλήματος της Βοστώνης είναι απολύτως τακτός, είναι ο καρτεσιανός χώρος της αναλυτικής γεωμετρίας, φουλ κομπλέ με αρ-

χή του συστήματος συντεταγμένων (Blast Seat, η εστία της έκρηξης) και μαθηματικά διανύσματα που φτάνουν μέχρι τις ταράτσες των ουρανοξυστών, όπου ανακαλύπτονται και παραπέμπονται προς χημική ανάλυση τα απομεινάρια του σατανικού τάπερ των αδερφών Τσαρνάεφ. Αφήσαμε για το τέλος το ακόμη πιο συνταρακτικό χαρακτηριστικό ετούτου του μόλις κατασκευασμένου μητροπολιτικού πεδίου: είναι απολύτως καθορισμένο γιατί το κατασκευάσαμε “εμείς”, συνεπώς μπορεί να γίνει απολύτως γνωστό: εδώ πια, σε ετούτο “τον αφηρημένο χώρο των επιχειρήσεων και του στρατού”,¹⁸ οι “εμείς” του Keynes μπορούν να γνωρίζουν τα πάντα, γιατί ό,τι συμβαίνει το έχουν προκαθορίσει οι ίδιοι.

Από πάνω βλέπουμε το οικονομικό κέντρο της Βοστώνης σε ώρα αιχμής (11:45 πμ) την Παρασκευή 19 του Απρίλη. Η καινοτομία του πειράματος της Βοστώνης ήταν η συνειδητή επέκταση του στρατιωτικοποιημένου χώρου έως το σημείο που επέτρεπαν οι υλικές και ιδεολογικές δυνατότητες των αστυνομικών μηχανισμών. Και εδώ πια μπορούμε να καταλάβουμε τους τελικούς στόχους της πολιτικής δημιουργίας και διαχείρισης του φόβου, όπως εξελίχθηκε στις μέρες που ακολούθησαν την τρομοκρατική επίθεση της 15ης Απριλίου. Το είδος του χώρου που αρχικά μας παρουσιάστηκε ως “η σκηνή του εγκλήματος” διευρύνθηκε σαν διογκούμενη φυσαλίδα ώσπου οι κανόνες της “σκηνής του εγκλήματος” να ισχύσουν για το σύνολο της μητροπολιτικής περιοχής. Για μία ολόκληρη ημέρα η Βοστώνη ήταν ελεγχόμενη, προβλέψιμη, γνωστή. Βρισκόμαστε στο σημείο όπου μπορούμε να δούμε τα τελικά πρακτικά αποτελέσματα της “θεωρίας της ανομίας”, αφού αυτό που έχουμε μπρος μας είναι ακριβώς ο πραγματικός κόσμος δίχως “ανομία”. Θα λέγαμε ότι η Βοστώνη της 19ης Απριλίου, με το 1.000.000 των “πολιτών” της κλεισμένους στα σπίτια τους και τους μπάτσους στους δρόμους να ακολουθούν εντολές, ήταν το πρώτο επιστημονικά καθορισμένο πεδίο τέτοιας έκτασης στην ανθρώπινη ιστορία, αλλά έχει προηγηθεί η διαχείριση της πλημμύρας στη Νέα Ορλεάνη και παλιότερα το Άουσβιτς, οπότε ας είμαστε συγκρατημένοι.

7. Η πιο πρόσφατη μορφή του κοινωνικού κράτους (που λέγεται φασισμός χωρίς σβάστικα)

Η μεγάλη εφεύρεση των “κοινωνικών επιστημών” του ύστερου εικοστού αιώνα ήταν το ξεπέρασμα του ορίου του Keynes. Φυσικά αυτό το ξεπέρασμα δεν έγινε με τον τρόπο που φαντάζεται κανείς με την πρώτη ματιά. Δεν είναι δηλαδή “οι επιστήμες” που “βελτιώθηκαν” τόσο που να μπορούν να προβλέψουν το απρόβλεπτο. Εκείνο που “ανακάλυψαν” τα αφεντικά του κόσμου ήταν ότι η φορά που έπρεπε να ακολουθήσουν στην αναζήτησή τους για τη γνώση, ήταν η ακριβώς αντίστροφη. Ότι δηλαδή, για να χρησιμοποιήσουμε το πρώτο πληθυντικό του Keynes, “μπορούμε” να “κατασκευάσουμε” τεχνητά περιβάλλοντα, κατασκευασμένα έτσι ώστε εντός τους οι επιστήμες “μας” να δουλεύουν.

Αυτή η μάλλον φιλοσοφική παρά επιστημονική ανακάλυψη ξεκίνησε από το πεδίο της υπολογιστικής τεχνητής νοημοσύνης.¹⁹ Γρήγορα όμως επεκτάθηκε έξω από τους υπολογιστές και άρχισε να καθορίζει τους χρόνους και τους χώρους των μέσων μαζικής μεταφοράς (το μετρό της Αθήνας που τόση έκπληξη μας προκάλεσε όταν είδαμε ότι φρουρούνταν από μπάτσους με αυτόματα), τα πολυκαταστήματα και τους κινηματογράφους.

Ήταν μια εξέλιξη που πήγαμε εξ ορισμού παρέα με την ένοπλη κρατική βία. Γιατί τα “περιβάλλοντα” για τα οποία μιλάμε δεν είναι γραμμές σε μιλιμετρέ χαρτί. Η φιλοδοξία ήταν εξαρχής η αντιμετώπιση του πραγματικού κοινωνικού πεδίου σαν να ήταν μιλιμετρέ χαρτί και εδώ υπάρχει σοβαρό πρόβλημα. Συγκεκριμένα υπάρχει το πρόβλημα που είδαμε στα παραπάνω, η πραγματική πηγή της αβεβαιότητας που προβληματίζει τον Keynes. Οι ζωντανό άνθρωποι και η αψυχολόγητη συμπεριφο-

ρά τους, η εργατική τάξη και η απροθυμία της να παλέψει με προκαθορισμένους κανόνες. Και πίσω από την πηγή, πίσω από τις μπατσικές μεθόδους, η μεγάλη φιλοδοξία: επιτέλους ο καθορισμός κάποιων συγκεκριμένων κανόνων για την διεξαγωγή του ταξικού πολέμου. Ετούτο είναι ένα εγχείρημα καταναγκασμού, κατ' εσχολήν δουλειά για την κρατική βία.

Από την άλλη όμως, αν θεωρήσουμε πως ετούτο το εγχείρημα είναι αποκλειστικά μια μορφή κρατικής καταστολής, θα χάσουμε από τα μάτια μας τα πιο σημαντικά του κομμάτια. Γιατί στόχος είναι οι ζωντανοί άνθρωποι και ο έλεγχος της συμπεριφοράς τους, δηλαδή η αναζήτηση ενός νέου τύπου ανθρώπου, προσαρμοσμένου στη νέα εποχή. Αυτό είναι ένα ζητούμενο *αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης*, δηλαδή παραγωγής ανθρώπινων δεξιοτήτων και αξιακών συστημάτων ενός είδους τέτοιου που να αρμόζει στην σημερινή ιστορική συγκυρία και τις μηχανές που την χαρακτηρίζουν.

Τριάντα χρόνια πριν, οι George Caffentzis και Sylvia Federici είχαν εντοπίσει αυτή την καπιταλιστική ανάγκη και προσπάθησαν να φανταστούν το είδος της εργατικής δύναμης που θα αντιστοιχούσε στον νέο κόσμο των ηλεκτρονικών μηχανών. Οι ιδέες τους δεν έχουν χάσει τη γοητεία τους. Είδαν την τεράστια συγκέντρωση κεφαλαίου που συσσωρευόταν γύρω από τις νέες μηχανές και εντόπισαν τις ανάγκες που γεννούσε η διασφάλιση αυτού του κεφαλαίου. Ταυτόχρονα διαπίστωσαν ότι όσο η έννοια της μηχανής διευρύνεται για να συμπεριλάβει τον κόσμο όλο, τόσο θα βρίσκει μπρος της το τελικό εμπόδιο: τα ζωντανά σώματα, την σεξουαλικότητά τους, τις ανάγκες και τις συμπεριφορές του κοινωνικά ζωντανού. Κατέληξαν να φαντάζονται την "ιδανική εργατική δύναμη" της εποχής των υπολογιστών και μαζί τον εργάτη του μέλλοντος σαν έναν γενικών καθηκόντων αστροναύτη:

Θα πρέπει λοιπόν αυτός ο διαστημικός τεχνικός να είναι τύπος ασκητικός, αγνός στην ψυχή και το σώμα, άψογος στις επιδόσεις του, υπάκουος σαν καλοκουρδισμένο ρολόι, προικισμένος με σκέψη βαθιά φετιχιστική. (...) Η επιτυχία [του νέου εργάτη] εξαρτάται από τον βαθμό στον οποίο επιτυγχάνει να μετατραπεί σε αγνό άγγελο, σε ένα ον που δε γαμιέται, που περιφρονεί βαθιά τα αισθητηριακά και αισθησιακά ερεθίσματα που αποτελούν την καθημερινή τροφή μας εδώ στη Γη, σε ένα ον που μπορεί να επιβιώνει τρεφόμενο αποκλειστικά από την αυτάρκη, εγωκεντρική δύναμη της ίδιας του της θέλησης.²⁰

Οι Caffentzis και Federici, μας έδωσαν μια εικόνα των απαιτούμενων χαρακτηριστικών της νέας εργατικής δύναμης: την απομόνωση, την αυτοπειθαρχία, την ανάγκη μιας νέας μορφής σεξουαλικότητας. Ταυτόχρονα είχαν την διορατικότητα να μας υποδείξουν ότι αυτή η εξέλιξη δεν θα είναι "πρόοδος" αλλά μια νέα κατάδυση στη βαρβαρότητα, ένας νέος μεσαίωνας. Ο άγγελος - εργάτης - διαστημάνθρωπος ζει σε ένα αφηρημένο χώρο, επικοινωνεί μέσα από μηχανές και αν γαμιέται, γαμιέται με τις μηχανές. Επίσης είναι φασίστας με έναν πολύ βαθύ, σχεδόν υπαρξιακό τρόπο, όπως τα φανατικότερα μέλη της φανατικότερης παραθηρησκευτικής σχέτας. Είναι λοιπόν εξαιρετικά οικείος και επίκαιρος.

Ήταν όσο επιτυχημένοι τους επέτρεπε η εποχή τους. Όχι τόσο γιατί έδωσαν τις σωστές απαντήσεις, όσο γιατί έθεσαν τα σωστά ερωτήματα. Είπαμε παραπάνω ότι το πείραμα της Βοστώνης ήταν η προσπάθεια δημιουργίας ενός ειδικού ελεγχόμενου περιβάλλοντος. Και ήδη αυτό το περιβάλλον που περιγράψαμε παραπάνω, ο καρτεσιανός χώρος της ασφάλειας και του στρατού που δημιουργήθηκε στη Βοστώνη, μοιάζει θεαματικά με το "εξώτερο διάστημα" όπου θα δούλευε ο ιδανικός Μορμόνος - εργάτης - διαστημάνθρωπος. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Πρώτα και κύρια, το πείραμα της Βοστώνης ήταν μια οργανωμένη κρατική προσπάθεια δημιουργίας του *όντος που απαιτείται για να επανδρώσει αυτό το περιβάλλον*.

Να τος λοιπόν. Απομονωμένος σπίτι του. Ηδονιζόμενος να αλληλεπιδρά με τον κόσμο μέσα από μηχανάκια που ελάχιστα καταλαβαίνει και που ο ίδιος φόρτωσε στην καμπούρα του. Γεμάτος πίστη στην τεχνολογική και τελικά κρατική αλήθεια. Γι' αυτό και, όποτε κριθεί χρήσιμο, *μισότρελος από αγνό φόβο*, την αιτία του οποίου δεν γνωρίζει και δεν επιτρέπεται να γνωρίζει. Και τελικά εξαιρετικά υπάκουος, παραγωγικότητα πειθαρχημένος. Ανίκανος να παράξει οτιδήποτε άγνωστο, μη προβλέψιμο και μη ελέγξιμο, συνεπώς επιστημονικά ελέγξιμος ο ίδιος. Ετούτη είναι η τελευταία μορφή του άγγελου - εργάτη. Ετούτη είναι η πιο μοντέρνα εκδοχή της εργατικής δύναμης όπως την παρήγγειλε το κράτος. Αυτό το ασφαλίτικο κράτος, οι μπάτσοι με τα όπλα και τις πολιιορκητικές μηχανές τους, οι κρατικοί χαφιέδες με τις κοινωνικές θεωρίες τους, είναι η πιο πρόσφατη μορφή του κοινωνικού κράτους. Ακριβώς γιατί η βασική τους ανασκόληση είναι η παραγωγή του είδους της εργατικής δύναμης που ταιριάζει στη νέα εποχή.

8. Προσγείωση και συμπεράσματα

Δεν το αρνούμαστε. Οι κρατικές προσπάθειες γύρω από τον αποκλεισμό της Βοστώνης ήταν υποδειγματικές. Πρώτα η επίθεση των "τρομοκρατών". Έπειτα η παραγωγή και η διαχείριση του τρόμου με *viral* μεθόδους. Τέλος η πλήρης επικράτηση της ασφάλειας και η λαμπρή επίδειξη των κρατικών δυνατοτήτων ελέγχου στο μητροπολιτικό πεδίο.

Μέσα σε όλα αυτά, ένα παράξενο πράγμα με τον στρατιωτικό αποκλεισμό της Βοστώνης παραμένει. Πουθενά δεν θα βρούμε κάποιον που αρνήθηκε να μείνει σπίτι του την Παρασκευή 19 του Απρίλη. Πουθενά δεν θα βρούμε ποιες ήταν οι συνέπειες για όποιον αρνούνταν να συμμορφωθεί με τις κρατικές εντολές. Εδώ το Google παύει να είναι ο παντογνώστης μεγάλος αδερφός και μετατρέπεται σε ηλίθιο μικρό ξάδερφο. Ακόμη και οι αμερικανοί που ρωτήσαμε, καθόλου δεν μας διαφώτισαν σχετικά.

Μέχρι αποδείξεως του αντιθέτου, θα μας επιτρέψετε να αρνηθούμε να δεχτούμε ότι από το 1.000.000 των κατοίκων της στρατιωτικοποιημένης ζώνης, δεν υπήρξε ένας άρρωστος, μία που να πρέπει να γεννήσει, ένας έμπορος ναρκωτικών, ένα μέλος νεανικής συμμορίας, έστω ένας αμερικανικής κοπής ατομικιστής αναρχικός που να θέλησε και να κατάφερε να βγει από το σπίτι του παρά τις κρατικές εντολές.

Μας φαίνεται μάλιστα ότι ίσως σε αυτή την απουσία σχετικών αναφορών μπορεί να κρύβεται η ακίλλειος πτέρνα του ασφαλίτικου παραλογισμού. Όπως είδαμε, ο βασικός μοχλός της κρατικής εξουσίας στη Βοστώνη δεν ήταν τα όπλα. Ήταν μια συγκεκριμένη διαχείριση της γνώσης και της ιδεολογίας. Και είναι παραπάνω από προφανές ότι αυτό το γιγάντιο σχέδιο δεν βρήκε απέναντί του καμία οργανωμένη συλλογική αντιγνώση, οσοδήποτε μικρή σε έκταση.

Δεν λέμε ότι υπήρξε τέτοια αντιγνώση αλλά μας την κρύβουν. Απεναντίας νομίζουμε ότι αν υπήρχε τέτοια συλλογική αντιγνώση θα ήταν *απολύτως αδύνατο να κρυφτεί* με τον τρόπο που τώρα κρύβονται οι αναμφίβολα υπαρκτές παραβιάσεις του αποκλεισμού της Βοστώνης. Στη Βοστώνη η παράνοια βάδισε τόσο μακριά, οι ισορροπίες ήταν τόσο ευαίσθητες, που μια διαδήλωση 500 ανθρώπων που ξέρουν τι λένε, ίσως και να μπορούσε να οδηγήσει ολόκληρο το ασφαλίτικο οικοδόμημα στην κατάρρευση.

Αλλά τέτοια διαδήλωση δεν υπήρξε. Και δεν υπήρξε, δεν μπορούσε να υπάρξει, γιατί τέτοιοι είναι οι τρόποι κατανόησης του κόσμου, τέτοιο είναι το επίπεδο της πολιτικής οργάνωσης, τέτοια είναι η κατάσταση της ταξικής πάλης στις (λευκές) ΗΠΑ.

Ασχοληθήκαμε με την περίπτωση της Βοστώνης γιατί μας φαίνεται εξαιρετικά επιμορφωτική. Μας μαθαίνει ότι το κράτος σκέφτεται, οργανώνει σχέδια ελέγχου του άμαχου πληθυσμού και τα εφαρμόζει πειραματικά. Μας δείχνει τις ακριβείς μεθοδολογίες αυτής της εφαρμογής. Και τέλος γιατί μας δείχνει μια μέθοδο αντίστασης. Αν μη τι άλλο, μας μαθαίνει ότι όποιος νομίζει ότι θα μπορέσει να αντιδράσει "αυθόρμητα όταν έρθει η στιγμή", όποιος συνεχίζει να μιλάει για "χαμένες ευκαιρίες" και "λαϊκές αντιδράσεις", όποιος συνεχίζει να αμελεί την αναγκαιότητα της εκ των προτέρων οργάνωσης στα έργα και στα λόγια, είναι ήδη έτοιμος για να παίξει τον ρόλο του αγγέλου του τρόμου στα σκαλιά του σπιτιού του. Θα τον σημαδεύουν κόννες. Και το χειρότερο είναι ότι δεν θα καταλαβαίνει γιατί.

Αυτά είναι όλα όσα καταλάβαμε από τη Βοστώνη.

Σημειώσεις

1. Πανταζόπουλος Ανδρέας, "Η παρανοϊκή απόρριψη του κόσμου", Το Βήμα, 21/4/2013. Ο Πανταζόπουλος συμπεριλαμβάνει στις "παρανοϊκές μορφές" τους Τσαρνάεφ και τον Μπρέιβικ (Νορβηγό φασίστα serial killer), προφανώς γιατί κάπου άκουσε ότι η θεωρία των άκρων είναι καλή φάση.
2. Τσερεζόλε Ειρήνη, "Ο τσελεμεντές του καλού ισλαμιστή", Αυγή, 28/4/2013. Ας σημειωθεί ότι η Αυγή δημοσίευσε και άλλα άρθρα γραμμένα από διαφορετική οπτική γωνία σε μερικά από τα οποία θα αναφερθούμε παρακάτω.
3. "Exit Osama: Η γεωπολιτική χρήση της ισλαμικής τρομοκρατίας και η πραγματική έννοια της ασύμμετρης απειλής", Antifa #24, 6/2011.
4. Τσερεζόλε όπως πριν. Ο τονισμός δικός μας.
5. "Λ. Ζ. Γκράντερσον για την επίθεση στη Βοστώνη: Τώρα πια αυτό μπορεί να συμβεί οπουδήποτε", Το Βήμα, 16/4/2013.
6. "This is the modern manhunt: The FBI, the Hive Mind and the Boston Bombers", Boston Globe, 19/4/2013.
7. Για ακατάσχετη ασφαλίτικη τεχνοπορδολογία που ξεκινάει από τα κινητά και φτάνει στους δορυφόρους δεξ "Τσετσένοι έσπειραν τον τρόμο στη Βοστώνη", Καθημερινή, 20/4/2013.
8. Για την έννοια viral και τις πρόσφατες πολιτικές της χρήσεις στην Ελλάδα, μπορεί να δει κανείς το "Viral", Antifa #33, 15/10/2012.
9. Ο Γκυ Ντεμπόρ από την "Εισαγωγή της ιταλικής έκδοσης της κοινωνίας του θεάματος", 1979.
10. Τον άσχετο τον λέγανε Sunil Tripathi, είχε κατάθλιψη και είχε εξαφανιστεί από το σπίτι του λίγο πριν τις επιθέσεις. Τελικά βρέθηκε νεκρός. Οι περιπέτειες των ηλεκτρονικών ηλιθίων που "εντόπισαν" τον εντελώς άσχετο Tripathi και του απέδωσαν τις βομβιστικές επιθέσεις έχουν τεράστιο ενδιαφέρον, δυστυχώς όμως δεν χωράνε εδώ. Ίσως μια άλλη φορά.
11. Στις 22 του Μάη ο φίλος των "τρομοκρατών" Ιμπραήμ Τοντάσεφ δολοφονήθηκε στο σπίτι του από πράκτορα του FBI κατά τη διάρκεια "μεταμεσονύκτιας (!!!) ανάκρισης", παρουσία "δύο αστυνομικών της πολιτείας της Μασαχουσέτης και άλλων αστυνομικών". Δολοφονήθηκε γιατί "στη διάρκεια της ανάκρισης υπήρξε ξέσπασμα βίας με πρωτοβουλία του ατόμου". Δες "Άγρια δολοφονία στρατιώτη στο Λονδίνο", Καθημερινή, 23/5/2013. Η διευκρίνιση περί του "μεταμεσονύκτιου" χαρακτηρίζει της ανάκρισης κατ' οίκον, είναι από το "FBI kills Ex - MMA Fighter, tied to Boston Bombing Suspect", Wired 23/5/2013. Για μια αποτίμηση του τρόπου με τον οποίο οι αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες διοργανώνουν εκατοντάδες τρομοκρατικές επιθέσεις "για να εντοπίσουν πιθανούς τρομοκράτες" και μετά το παραδέχονται κιόλας, δεξ Τρίκκας Μιχάλης, "Βιομηχανία Τρομοκρατίας", Αυγή, 28/4/2013. Ο Τρίκκας, που λογικά δεν πρέπει να τα πηγαίνει πολύ καλά με την κυρία Τσερεζόλε, χρησιμοποιεί ως πηγή το αμερικανικό περιοδικό MotherJones.
12. "Guardian: Πέντε σκέψεις για τη βομβιστική επίθεση στη Βοστώνη", Βήμα 21/4/2013.
13. "Ο Μαραθώνιος του Τρόμου", Τα Νέα, 18/4/2013.
14. Αυτοσχέδια συνέντευξη με τον G. και θέμα τις επιθέσεις στη Βοστώνη, 5/6/2013.
15. "Bombing Suspect in Custody after Stand off in Watertown", Boston Globe, 19/4/2013.
16. John Maynard Keynes, "The General Theory of Employment", The Quarterly Journal of Economics, Vol. 51, No. 2, 2/1937.
17. Οπωσδήποτε δεν λέμε εδώ κάτι διαφορετικό από τα όσα είπαμε στο τρίτο μέρος της σειράς κειμένων "Φασισμός και αντιφασισμός σήμερα" ("Η θεωρία της Ανομίας, η Ιστορία της και η Επιτυχία της", Antifa #35, 3/2013). Όποιος επιθυμεί περισσότερα μπορεί να ανατρέξει εκεί.
18. Η περιγραφή του αφρημένου χώρου είναι από το Henri Lefebvre, The Production of Space, A' έκδοση Anthropos 1974.
19. Μπορεί να δει κανείς σχετικά το Midnight Notes Collective, "Πρόλογος στη Χρήση των Μηχανών" στο G. Caffentzis, Η Εργασία, η Ενέργεια, η Κρίση και το Τέλος του Κόσμου: Σκέψεις για την Εργασία, την Τεχνολογία και την Καπιταλιστική Κρίση (1980 - 2000), Αρχειό 71, 2012.
20. George Caffentzis & Sylvia Federici, "Μορμόνοι στο Διάστημα", στο George Caffentzis. όπως πριν.

Η γυναίκα του Λωτ και τι απέγινε

Φυγή του Λωτ και των θυγατέρων του από τα Σόδομα. Πίσω η γυναίκα του Λωτ παριστάνει την στήλη άλατος.

Φυγή από επικίνδυνο σπίτι στη Βοστώνη.

Κι άλλη φυγή από άλλο επικίνδυνο σπίτι στη Βοστώνη.

Όπως ξέρουμε, η οικογένεια Λωτ έμενε στα Σόδομα όπου όλοι σοδομίζαν ο ένας τον άλλο. Ο Θεός αποφάσισε ότι δεν πρέπει να γίνεται τέτοιο πράγμα κι είπε να κάψει την πόλη συθέμελα. Έλα όμως που μέσα σ' όλους τους αλληλοσοδομιζόμενους υπήρχε και κάποιος που δεν ξηγιούνταν έτσι! Τον κάποιον τον έλεγαν Λωτ και ένα βράδυ δέχθηκε επισκέψεις. Ήταν δυο άγγελοι που του είπαν, πρώτον ότι αύριο ο καλός Θεούλης θα ρίξει φωτιά από τον ουρανό και θα κάνει τους σοδομίτες στάχτη, μαζί και τα σπίτια τους. Δεύτερον ότι ο Λωτ και η οικογένειά του πρέπει να τσακιστούν να φύγουν από το σπίτι τους επί τόπου -ο καλός Θεός θα το κάψει κι αυτό γιατί Θεός είναι κι ό,τι γουστάρει κάνει. Τρίτον ότι όπως φεύγουν κακήν κακώς, δεν πρέπει καν να κοιτάξουν πίσω τους γιατί ο καλός Θεός θα τους κάνει στήλη άλατος.

Δεν είναι τυχαίο που τα βασικά συστατικά της Βοστώνης προβάλλουν εδώ με τον πιο χτυπητό τρόπο. Οι άγγελοι είναι οι μπάτσοι που σου χτυπάνε την πόρτα. Ο Θεός είναι το κράτος που ό,τι γουστάρει κάνει και λογαριασμό δεν δίνει. Ο Λωτ είναι ο κεσμένος τουιτεράς, όπως τον περιγράφουμε στο κυρίως κείμενο. Φυσικά σε όλες τις σχετικές απεικονίσεις το επείγον απεικονίζεται με τον Λωτ να εγκαταλείπει το τσαρδί του ξυπόλητος, ακριβώς όπως και οι Βωστονέζοι.

Η σύμπτωση εξηγείται γιατί η ιστορία του Λωτ είναι η αρχετυπική ιστορία υποταγής στην ανώτερη (δηλαδή κρατική) εξουσία, η οποία είναι τόσο ανώτερη που δεν χρειάζεται καν να εξηγήσει τον εαυτό της, ειδικά σε καταστάσεις καταστροφών και έκτακτης ανάγκης. Είναι μια παραβολή της ηλιθίας υποταγής και του οφέλους που φέρνει μαζί της για τους υποταγμένους. Οι μπαταικές φωτογραφίες από τη Βοστώνη έχουν στηθεί κάποιες χιλιάδες χρόνια αργότερα. Κι όμως, αυτά τα δύο τόσο διαφορετικά είδη αφήγησης, έχουν στηθεί για να αφηγηθούν την ίδια κεντρική ιδέα, εξ ου και οι χτυπητές ομοιότητες.

Υπάρχει όμως και μια διαφορά μεταξύ των δύο αφηγήσεων: Η γυναίκα του Λωτ, που έχει παραμείνει ανώνυμη - έτσι, σκέτο, γυναίκα του Λωτ. Κι όμως, αυτή η ανώνυμη κυρία είχε ξηγηθεί πολύ καλύτερα από τον Λωτ. Ενώ οι μπάτσοι της είπαν τρέχα και κάνε ό,τι σου λέμε, αυτή άρχισε να τρέχει (λογικό αφού έβρεχε φωτιά), παράκουσε όμως όλες τις άλλες εντολές και κοίταξε πίσω της. Φυσικά η γυναίκα του Λωτ είναι δικιά μας. Συμβολίζει εκείνον που αρνείται να συμμορφωθεί με την εξουσία, που ερευνά και δεν πιστεύει, που αναρωτιέται. Η ιστορία την θέλει να γίνεται στήλη άλατος γιατί τόλμησε να παρακούσει τον Θεό. Εμείς από την άλλη νομίζουμε ότι στην πραγματικότητα η γυναίκα απλά παρέστησε την στήλη άλατος, έμεινε πίσω και ξανάρχισε τη ζωή της με τους άλλους διασωθέντες αμαρτωλούς ανθρώπους που τείνουν να είναι πολύ πιο ενδιαφέροντες ως προσωπικότητες απ' ό,τι ο αναμάρτητος Λωτ.

Το παράξενο με όλα τούτα είναι ότι η Βοστώνη δεν έχει γυναίκα του Λωτ για να μας παραδειγματίσει. Πιθανόν γιατί οι κατασκευαστές γνωρίζουν ότι η ιστορία τους είναι πιο ηλιθία κι από την Παλαιά Διαθήκη, οπότε προσέχουν να μη δίνουν αφορμές...